

บทที่ 1

บทนำ

มะม่วง (*Mangifera indica* L.) มีความสำคัญด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อผู้คนในชนบทของประเทศไทยมาช้านาน เนื่องจากเป็นไม้ผลเขตร้อนยืนต้นขนาดใหญ่ ไม้ผลัดใบ มีอายุยืน ผลิดอกออกผลสม่ำเสมอทุกปี ทนแล้งได้ปานกลาง และเจริญเติบโตในสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมต่างๆ ได้ดี (เฉลิมชัย, 2539) ประกอบกับผลมีรสชาติอร่อย รับประทานได้ทั้งผลดิบ ผลสุก ดอง ยำ หรือนำมาจิ้ม น้ำพริก กวน แซ่ฉิม สามารถเก็บไว้รับประทานนอกฤดูกาลได้ นอกจากนี้จะใช้ผลบริโภคเป็นส่วนใหญ่แล้ว ยังนิยมใช้ยอดอ่อน ใบอ่อน มาประกอบเป็นอาหารได้อีกด้วย (ศิริ, 2540) จึงทำให้ได้รับความนิยมปลูกอย่างกว้างขวางไปทั่วทุกภาคของประเทศ ทั้งเพื่อบริโภคในครัวเรือน และเพื่อการค้า

ในปี พ.ศ. 2549 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกมะม่วงรวมประมาณ 1.98 ล้านไร่ ได้ส่งออกทั้งมะม่วงสด และผลิตภัณฑ์บรรจุกระป๋อง ปริมาณ 23,603 ตัน มูลค่า 690.49 ล้านบาท พันธุ์ที่ส่งออกมากที่สุด ได้แก่ เจริญสวย หนั่งกลางวัน โชคอนันต์ น้ำดอกไม้ แรด และอกร่อง ตลาดส่งออกที่สำคัญของมะม่วงบริโภคผลสด ได้แก่ ญี่ปุ่น มาเลเซีย เกาหลีใต้ฮ่องกง และสิงคโปร์ ขณะที่ตลาดผลิตภัณฑ์บรรจุกระป๋อง ได้แก่ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา ฮ่องกง และแคนาดา (สำนักบริหารการนำเข้าส่งออกสินค้าทั่วไป, 2550)

น้ำดอกไม้เป็นพันธุ์มะม่วงบริโภคผลสดที่ออกดอกปีละครั้ง ติดผลง่ายปานกลาง แต่ในฤดูกาลเก็บเกี่ยวปกติผลผลิตมีจำนวนมากทำให้ราคาตกต่ำ โดยเฉพาะเดือน เมษายน - พฤษภาคม ของทุกปี (ธวัชชัย และคณะ, 2546) ในขณะที่การผลิदनอกฤดู และล่าฤดู มักได้ราคาสูงกว่า โดยเฉพาะประการหลัง ที่เก็บเกี่ยวได้ระหว่างเดือนมิถุนายน จนถึงเดือนกรกฎาคม (ธวัชชัย และคณะ, 2551) ซึ่งเป็นช่วงที่มะม่วงเริ่มขาดแคลน ปริมาณในตลาดลดน้อยลงมาก หากสามารถทำให้มีผลผลิตออกในช่วงเวลาดังกล่าว จะเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับมะม่วง แนวทางหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ คือ การทำลายช่อดอกที่ออกในฤดูกาลปกติให้ออกดอกติดผลใหม่ล่าฤดูออกไป Issarakraisila and Considine (1991) รายงานว่า การปลิดทำลายช่อดอกมะม่วงพันธุ์ Kensington Pride ด้วยมือสามารถเลื่อนการออกดอกไปได้ประมาณ 5-6 สัปดาห์ อย่างไรก็ตาม วิธีการนี้ค่อนข้างเสียเวลา แรงงานต้องมีความชำนาญ และเสียค่าใช้จ่ายสูง จึงมีพยายามหาวิธีอื่นเพื่อทดแทนการปลิดช่อดอกด้วยมือ การใช้สารควบคุมการเจริญเติบโตของพืชจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้เกิดการหลุดร่วงของช่อ

ดอกได้ จากงานทดลองของ วีรัชย์ (2538) พบว่า การฉีดพ่นเอทธิฟอน ที่ความเข้มข้น 800 และ 1,600 ส่วนต่อล้านสามารถทำให้เกิดการหลุดร่วงของช่อดอกในมะม่วงโชคอนันต์ได้ ขณะที่การทดลองใช้ เอ็น เอ เอ พ่นทำลายดอก และผลของมะนาวเพื่อกำจัดผลในฤดูกาลที่มีกลิ่นตลาด พบว่า ที่ความเข้มข้น 2,000 ส่วนต่อล้าน สามารถทำให้ดอก และผลหลุดร่วงได้ (ศูนย์วิจัยพืชสวน พิจิตร, 2548) จากรายงานดังกล่าว ทำให้ทราบว่า เอ็น เอ เอ และเอทธิฟอน สามารถทำให้เกิดการหลุดร่วงของช่อดอกและช่อผลได้ ดังนั้น จึงนำสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืชทั้ง 2 ชนิดมาใช้ทำลายช่อดอก และช่อผลของมะม่วงน้ำดอกไม้ในฤดูกาล เพื่อให้เกิดดอกรุ่นที่ 2 และเปิดโอกาสให้ผลิตมะม่วงน้ำดอกไม้ได้ตลอดปี

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปลิดช่อดอกและช่อผลของ NAA และ ethephon
2. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะการออกดอกและการติดผลชุดใหม่ของมะม่วง หลังการปลิดช่อดอกและช่อผลด้วยสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช
3. เพื่อประเมินผลผลิตภาพและคุณภาพของมะม่วงที่ปลิดช่อดอก และช่อผลด้วยสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved